

ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΤΣΙΟΣ

**ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΞΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΙΔΡΥΘΕΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΠΡΟΝΟΙΑ, ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΞΥΡΙΑΔΩΝΟΣ ΒΛΑΧΟΥ**

**ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, ΔΕ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ
ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΒΙΖΟΥΚΙΔΟΥ
ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ,
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΑΓΝΟΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΚΟΝΤΟΠΑΝΟΥ
ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ**

**ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ
ΕΝ ΤΗ ΙΕΡΑ, ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ**

**ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ
1926**

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΤΙ ΕΣΤΙΝ ΗΜΕΡΟΣ ΕΝ ΤΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΓΕΝΟΥΣ

Υ Π Ο

Π. ΚΑΡΟΛΙΔΟΥ

Ἡ Ἡπειρώς εἶναι ἡ πρώτη καὶ παλαιωτάτη Ἑλλάς, ἢ Ἑλλὰς Ἑλλάδος, οὕτως εἶπεν, οὐχὶ ὑφ' ἣν ἔννοιαν ἐκλήθησαν ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις αἱ Ἀθῆναι, ὡς ἐκπροσωποῦσαι τὸν ὑψιστον βαθμὸν, τὸ ἄκρον ἄυτον τοῦ πνευματικοῦ βίου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ, ἀλλ' ὡς ἡ πρώτη χώρα ἢ γεννήσιμα ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς τὴν φυλὴν τὴν ἑλληνικὴν καὶ δοῦσα εἰς αὐτὴν τὸ ὄνομα Ἑλλήνων καὶ Ἑλλάδος. Ἐν Ἡπειρῷ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην αὐτὸν ὑπῆρξεν ἡ πρώτη Ἑλλάς, φέρουσα κατ' οὐσίαν αὐτὸ τοῦτο τὸ τῶν Ἑλλήνων ὄνομα. Ὁ τύπος τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἡπειρωτικοῦ δὲν εἶναι «Ἑλληνες», ἀλλ' ὁ πρωτόθετος τύπος Ἑλλοὶ (καὶ Σελλοὶ) ἐξ οὗ παρήχθη τὸ Ἑλλην πνευματικῆς δὲ πρὸς τὸν πρωτόθετον τοῦτον εἶναι καὶ ὁ τύπος Ἑλλοφ. Ἑλλοπες (οφ ἐν τῷ Ἑλλοφ δὲν εἶναι δεῦτερον συνθετικόν, ἀλλ' ἀπλῆ κατάληξις ὅπως ἐν τοῖς ἔθνικοῖς ὀνόμασι Δόλοφ, Λρόοφ) = Ἑλλαρνες. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸ Ἑλλοπία εἶναι ἢ τοῦ Ἀριστοτέλους πρώτη Ἑλλάς. Ὁ μῦθος ποιῶν τὸν Ἑλλοπα υἱὸν τοῦ Ἰωνος μαρτυρεῖ ἀπλῶς τὴν τῶν φυλῶν Ἑλλήνων τῆς Ἡπειροῦ καὶ τῶν Ἰόνων συγγένειαν, ἐνῶ ὁ ἕτερος μῦθος περὶ Ἑλλοπος ὡς υἱοῦ τοῦ Τιθωνοῦ μαρτυρεῖ τὴν μεγάλην ἀρχαιότητα τῶν ὀνομάτων Ἑλλοφ καὶ Ἑλλην ὡς ὀνομάτων Πελασγικῶν. Καὶ τὸ ἄλλο δὲ ὄνομα Ἑλενος, ὄνομα δηλονότι ἡρώος, μυθικοῦ βασιλέως τῆς ἡπειρομακεδονικῆς Ἑλιμίας, εἰς ὃν ἀνήγε το γένος αὐτῆς ἢ Ἡπειρωτὶς βασιλόπαις Ὀλυμπιάς, ἢ γενομένη βασίλισσα τῆς Μακεδονίας, εἶναι μαρτύριον τῆς ἐξ Ἡπειροῦ καταγωγῆς τοῦ ὀνόματος Ἑλλην. Ἀλλὰ τί ἀρχήθεν ἦσαν οὗτοι οἱ Ἑλλοπες ἢ Ἑλληνες ἢ Ἑλενοὶ καλούμενοι λαοί; Ἦσαν ἀπλοῦστατα οἱ Ἑλλοὶ ἢ Σελλοὶ τῆς Ἑλλοπίας, τῆς περὶ τὴν Λωιδίωσιν τῆς Ἡπειροῦ χώρας, οἱ Ἑλληνες οἱ ἐν Λωιδίῳ καὶ οἱ Ἰερεῖς κατὰ Πσύχιον, οἱ γνωστοὶ ἤδη εἰς τὸν Ὅμηρον Σελλοὶ, περὶ ὧν λέγει ὁ ποιητὴς τῆς Ἰλιάδος (Π. στ. 234 κέξ.) διὰ τοῦ στόματος τοῦ ἐξ Ἡπειροῦ καταγομένου καὶ ἐν Θεσσαλίᾳ οἰκοῦντος καὶ τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ Ἑλλήνων ἄρχοντος μεγίστου καὶ ἐνδοξοτάτου τῶν ἡρώων Ἀχιλλέως, τοῦ ὁμωνύμου τῷ Ἡπειρωτῇ Θεῷ Ἀχελῷφ, τοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ οἰκοῦντος, ἀλλὰ τὸν πάτριον τῆς Ἡπειροῦ Θῆν, τὸν Δία τῆς Λωιδίωσιν λατρεύοντος καὶ ἐν ὀνόματι τούτου ὀμνύοντος

Ζεῦ ἄνα Δωδωναίε Πελασγικέ, τηλόθι ναίων
 Δωδώνης μεδέων δυσχειμέρον ἄμφι δὲ Σελλοὶ
 σοὶ ναίουσ' ἐποφῆται ἀνιπτόποδες χαμαιεῦναι.

Οἱ Σελλοὶ λοιπὸν τοῦ ποιητοῦ ἦσαν ἱερεῖς, ἀλλ' οὐχὶ ὑπὸ τὴν κυριολεκτικὴν τοῦ ὀνόματος τούτου ἔννοιαν, ἦτοι θύτον, σφάζοντος, ἀλλὰ ἐποφῆται ἦτοι προφηταί, χρησιμφοδοί. Ἡ δὲ κυριολεκτικὴ ἔννοια τοῦ Σελλός φαίνεται οὔτε ἢ αὐτῇ τῇ τοῦ Ἑλλην, Ἑλλωφ, Ἑλετος ἦτοι λαμπρός, ἐπιφανής, εὐγενής (ἐκ τῆς ῥ. σέλ. σέλας, σελήνη, Ἑλένη, Λατιν. sol). Ἐκ τῶν ἐποφητῶν δὲ τούτων τῶν ἀποτελούντων οἶονεῖ τινα ἀριστοκρατίαν ἱερατικὴν εἶλαθε τὸ ὄνομα ἢ φυλὴ ἢ οἰκοῦσα περὶ τὴν Δωδώνην, κληθεῖσα Σελλοὶ καὶ Ἑλλοί, Ἑλλοπερ καὶ Ἑλληνας. Ἀλλὰ κατ' Ἀριστοτέλην μετὰ τῶν Σελλῶν ἔκει παρὰ τὴν Δωδώνην καὶ ἕτερα φυλὴ ἢ τῶν Γραικῶν. Εἶναι προφανές ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο (ὅπερ ἀπαντᾷ ἤδη ὡς ὄνομα ἥρωος μυθικοῦ τοῦ Γραίκου) εἶναι ταῦτόν τῳ παρὰ Λατίνοις *Graeci*, ὀνόματι δηλαδὴ διδομένῳ ὑπὸ τῶν Λατίνων εἰς ἅπασαν τὴν μεγάλην Ἑλληνικὴν φυλὴν τῶν ἱστορικῶν χρόνων (ὑπὸ τοιαύτην ἔννοιαν τὸ ὄνομα Γραικός δὲν ἦτο ἐν χρήσει ἐν τῇ περιόδῳ τῇ Ἑλληνικῇ πρὸ τῶν Ρωμαϊκῶν χρόνων). Φαίνεται δὲ ὅτι ἀρχῆθεν τὸ Γραικός ἐσήμαινε ταῦτόν περίπου τῳ Ἑλλός, Σελλός ἦτοι σεβαστός (γέρον, ἐκ τῆς ῥιζ. πιθανῶς τοῦ γέρας, γέρον, γραῦς. Ὑπάρχει δὲ ἐν τῇ Λατινικῇ καὶ ἀρχαιότερος τύπος τοῦ *Graecus*, τὸ *Graivus* παρὰ τοῖς ποιηταῖς).

Ἡ φυλὴ τῶν Ἑλλῶν ἢ Ἑλλήνων ἢ Σελλῶν ἐκ τῆς ἐν Ἡπειρῳ ἀρχαιοτάτης κοιτίδος αὐτῆς ἐν χρόνοις προϊστορικοῖς διὰ τῶν πηλῶν τῆς Πίνδου μετενιάστευσεν εἰς τὴν ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις Θεσσαλίαν κληθεῖσαν πέραν τῆς ὄροσειρᾶς τῆς Πίνδου ἐκτεινομένην χώραν, ἐνθα εὐρίσκομεν αὐτοὺς πρῶτ' Ὀμήρῳ οἰκοῦντας ἐν Φθίᾳ, ἦτις ἀπ' αὐτῶν ἐκαλεῖτο καὶ Ἑλλάς, ὑπὸ βασιλεῖς, ὧν ὁ ἐπιφανέστατος ὁ ἀπὸ τοῦ Ἡπειρωτικοῦ θεοῦ Ἀχελῷον εἰς μέγαν ἥρῳα μεταποιηθεὶς Ἀχιλλεύς. Ἐτέρα μοῖρα τῆς αὐτῆς φυλῆς, ἢ τῶν Μακεδῶν, ἀπὸ τοῦ Ἄργου τοῦ Ὀρεστικοῦ τῆς Πίνδου εἰσέδου εἰς τὴν ἀπ' αὐτῆς βραδύτερον Μακεδονίαν κληθεῖσαν χώραν οἰκοῦσα ἐνταῦθα ὑπὸ βασιλεῖς Ἀργεΐδας καλουμένους καὶ ἀποτελοῦσα τοὺς Γρασίους Μακεδνοὺς, μεθ' ὧν φαίνεται ἠγνόθησαν καὶ οἱ ἀπὸ τῶν ἔπωρειῶν τῆς Ὀσσης εἰς τὴν αὐτὴν χώραν εἰσβαλόντες ὁμόφυλοι αὐτῶν Ἑλληνες. Ἀπὸ Θεσσαλίας δ' ὁμοιωμένη ἢ φυλὴ αὕτη κατέλαβε κατὰ μικρὸν πῦσαν τὴν νῦν Στερεὴν Ἑλλάδα καλουμένην ἔκτασιν χωρῶν (ἔξαιρουμένης μόνον τῆς Ἀττικῆς, ἧς μικρὴν τινα γωνίαν μόνον περὶ τὸν Μαραθῶνα, τὴν Τετραπόλιν καλουμένην κατέλαβε), περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ 12ου π. Χ. αἰῶνος (1104) κατεκτήσατο καὶ τῆς Πελοποννήσου τὸ πλεῖστον ὑπὸ τὸ ὄνομα Δωριέων. Οὕτως ἢ Ἡπειρος ὑπῆρξεν ἢ κοιτίς καὶ μητρόπολις τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ πρώτη καὶ ἀρχαιοτάτη Ἑλλάς.